

Motion angående stöd från socialtjänsten utan föregående biståndsbeslut

I avsnittet "Kampen mot otryggheten och gängkriminaliteten" utpekade två områden där det föreslås att socialtjänstinsatser för barn, unga och deras familjer ska kunna ges utan biståndsbeslut - därmed också utan att barn eller föräldrar utreds innan insatsen påbörjas. Det gäller dels drogavvänjningsprogram och dels sammanhållet föräldraskapsstöd som ska kunna pågå så länge som ett barns hela deras uppväxt.

Det är inte bra om vi i det kommunalpolitiska programmet låser fast oss vid att de här insatserna ska kunna ges just utan biståndsbeslut. Detta då det juridiskt sett är mycket få insatser som kan ges utan föregående biståndsprövning. Bara generellt utformade insatser som är allmänt tillgängliga kan ges utan beslut om bistånd. När det gäller alla individuellt utformade insatser som behöver pågå över längre tid så kan sådana insatser inte ges utan en utredning och ett beslut om insats. För att det ska bli möjligt behöver alltså socialtjänstlagen först förändras på nationell nivå. Vi menar därför att det inte är möjligt att på kommunal nivå tillhandahålla de utpekade insatserna utan biståndsbeslut. Det är ett slag i luften att föreslå detta i det kommunalpolitiska programmet. Det finns många exempel på verksamhet som olika kommuner försökt bedriva utan biståndsbeslut (exempelvis insatser vid missbruk såsom 12-steps-program, återfallsprevention, haschavvänjningsprogram m.m) men där tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inte ansett att verksamheterna följer lagen.

En bra sammanfattning av rättsläget juridiskt finns i utredningen Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) s. 669-674 och s. 683-685:

https://www.regeringen.se/4a4a67/contentassets/5809049f89744e2891cc2a93cfdb4840/sou-2020_47_del-1_till-webb.pdf

Utredningen konstaterar att utrymmet för kommuner att ge insatser utan biståndsbeslut är *mycket litet* (se t.ex. s. 688-689). Utredningen föreslår också att lagen ska ändras - men någon sådan ändring har inte gjorts eller föreslagits av regeringen ännu.

Utöver de juridiska problemen vill vi också framhålla att det finns nackdelar med att ge specifikt barn och unga stöd utan utredning och föregående biståndsbeslut - särskilt om det är barn som far illa i hemmet eller som har missbruksproblematik. En stor nackdel är att den här typen av insatser inte överhuvudtaget får dokumenteras - vilket alltså i de situationer vi föreslår skulle innebära att barn skulle kunna få drogavvänjningsprogram utan att det syns i socialtjänstens dokumentation vem som fått stöd eller vilken hjälp de fått. På samma sätt kan en familj få hjälp under flera års tid utan att barnens behov utreds och utan att det står vem som fått hjälp. Om något senare går fel, t.ex barnet utsätts för brott eller avlider, så är det inte möjligt att ta reda på vad kommunen gjort och om det gått rätt till.

En annan nackdel är att socialtjänsten bara har möjlighet att prata i enrum med yngre barn om det görs inom ramen för en utredning. Utifrån barnets perspektiv kan det vara mycket viktigt att få möjlighet att prata med socialtjänsten i enrum - t.ex om barn utsätts för våld/hedersförtryck eller far illa på något annat sätt i hemmet.

Vi tycker även att det ligger en onödig värdering i att i punktlistan beskriva biståndsbeslut som tidskrävande. Ibland behöver utredning ta lite tid, men det är också en resursfråga att socialtjänsten ska ha tillräckligt med personal för att kunna utreda snabbare.

Samtidigt är det givetvis bra att satsa på att stöd utan biståndsbeslut ska finnas tillgängligt på de områden det är möjligt att ge detta, samt att se till att alla socialtjänstens insatser upplevs så lättillgängliga som möjligt.

Utifrån ovanstående föreslår vi att årsmötet beslutar

- **att följande mening** "Drogavvänjningsprogram och drogprovtagning för ungdomar ska finnas tillgängligt som öppen verksamhet dit man kan söka sig utan biståndsbeslut."
ersätts med ""Drogavvänjningsprogram och drogprovtagning för ungdomar ska finnas lätt tillgängligt och vara enkelt att söka sig till"
- **att följande stycke** "Vänsterpartiet vill se fler evidensbaserade metoder som stärker barn och familjer, exempelvis sammanhållet

föräldraskapsstöd som kan följa familjen genom hela barnets uppväxt och ungdom. Det ska kunna fås utan att det behövas ett biståndsbeslut.”

ersätts med

“Vänsterpartiet vill se fler evidensbaserade metoder som stärker barn och familjer, exempelvis sammanhållet föräldraskapsstöd som vid behov kan följa familjen genom barnets uppväxt och ungdom. Vi vill även utöka det föräldraskapsstöd som kan ges utan biståndsbeslut.”

- **att följande punkt i punktlistan** “Sammanhållet stöd till familjer ska kunna över längre tid kunna ges utan tidskrävande biståndsbeslut.”

ersätts med “Sammanhållet stöd till familjer ska kunna ges lättillgängligt över längre tid”

Unni och Magne Björklund